

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Marta Cienkowska

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 14348 posłanki Darii Gosek-Popiołek z 2 stycznia 2026 roku w sprawie programu EtnoPolska, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Program EtnoPolska należy do tzw. programów własnych Narodowego Centrum Kultury. Oznacza to, że przy wykorzystaniu środków z budżetu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i w uzgodnieniu z resortem NCK realizuje to zadanie zgodnie ze swymi priorytetami. W edycji ww. programu przewidzianej na 2026 r. wprowadzono zmiany polegające na zaplanowaniu wydatków jedynie w obszarze dofinansowań majątkowych obejmujących zakup lub renowację strojów ludowych i artefaktów obrzędowych. Powodem tej decyzji jest fakt, że inne działania uprzednio kwalifikowalne (w minionych edycjach programu) posiadają kilka możliwych alternatyw finansowych spośród programów Ministra i programów NCK. Zakup i renowacja strojów nie są zadaniami, na które można pozyskać dofinansowanie z innych źródeł. Wsparcie organizacji wydarzeń kulturalnych związanych z upowszechnianiem kultury ludowej, tradycyjnej i folkloru umożliwia m.in. program własny NCK Kultura – Interwencje, którego cele w zakresie kultury ludowej i tradycyjnej od lat pozostawały zbieżne z celami EtnoPolski. NCK wyraziło więc potrzebę zintegrowania działań skierowanych na wsparcie tego obszaru w jednym programie. Kultura-Interwencje pozostaje więc kluczowym instrumentem wsparcia finansowego dla inicjatyw przeznaczonych dla społeczności lokalnych i realizowanych z ich udziałem, które dotyczą realizacji wydarzeń związanych z kulturą ludową i tradycją.

Ochrona dziedzictwa niematerialnego w rozumieniu konwencji UNESCO jest niezwykle ważnym elementem polityki kulturalnej państwa. Realizowana jest przy zastosowaniu wielu narzędzi, zaś programy dotacyjne stanowią ważną, lecz nie jedyną składową tego instrumentarium. Należy podkreślić, że ochrona dziedzictwa niematerialnego w rozumieniu owej konwencji nie jest i nie była wcześniej określonym w regulaminie zadaniem programu EtnoPolska. Do tej kwestii odwołuje się natomiast program Ministra KiDN Kultura ludowa i tradycyjna. Na szczególną uwagę w tym kontekście zasługuje zadanie specjalne realizowane w ramach programu Kultura ludowa i tradycyjna adresowane do „mistrzów tradycji” będących depozytariuszami wiedzy lokalnej i regionalnej, którego zakres podejmowanych działań jest zgodny z założeniami Konwencji UNESCO z 2003 roku o ochronie niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Głównym celem programu *Mistrz tradycji* jest tworzenie warunków i wspieranie międzypokoleniowego przekazu umiejętności, wiedzy i funkcji – ze szczególnym naciskiem na ich unikatowość bądź zagrożenie zanikiem. MKiDN w pełni wspiera finansowo szkolenia prowadzone przez mistrzów tradycji, w ramach których przekazują oni swoją wiedzę i umiejętności osobom szczególnie zainteresowanym w zakresie różnych dziedzin niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

W odniesieniu do wskazanego przez postankę Darię Gosek-Popiołek problemu rozpowszechniania w Internecie treści generowanych za pomocą narzędzi tzw. sztucznej inteligencji i nazywane przez nią „falszywym folklorem”, należy zauważyć, że zjawisko to nie występuje w oddzieleniu od innych negatywnych fenomenów polegających na kontaminacji, spływających trawestacjach lub zwyczajnych przekłamaniach dotyczących sfery kultury w rozmaitych jej przejawach. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie podejmuje żadnych działań, które można by rozumieć jako oddawanie pola tym szkodliwym mechanizmom, również w zakresie kultury ludowej i tradycyjnej. Przeciwnie, budżet programu Kultura ludowa i tradycyjna został w tym roku zwiększony w porównaniu do edycji poprzedniej o 4 miliony złotych.

Od 2016 r. MKiDN finansuje działania „Pracowni Muzyki Tradycyjnej” funkcjonującej w ramach struktur Narodowego Instytutu Muzyki i Tańca (instytucji Ministra KiDN). Celem Pracowni jest inicjowanie, prowadzenie oraz koordynacja stałych i długofalowych programów wspierających działania na rzecz zachowania, przekazu i kontynuacji tradycyjnej kultury muzycznej w Polsce. Szczególną uwagę Pracownia poświęca edukacji formalnej i nieformalnej oraz przekazowi tradycji zarówno w środowiskach lokalnych, jak również na poziomie instytucjonalnym. Pracownia służy również integracji środowisk związanych z działaniami na rzecz tradycyjnej muzyki i tańca.

W ramach bezpośredniej opieki państwa nad twórcami ludowymi Minister przyznaje twórcom ludowym stypendia twórcze na realizację indywidualnych projektów o charakterze artystycznym, edukacyjnym, popularyzatorskim. Otrzymują je również osoby zajmujące się działalnością badawczą, animacyjną i upowszechnieniową w dziedzinie kultury ludowej oraz twórcy ludowi na realizację działań związanych z ochroną, podtrzymywaniem tradycji w obszarze różnych dziedzin rękodzieła ludowego. Ponadto Minister Kultury wyróżnia i honoruje wybitnych twórców ludowych, animatorów, zespoły folklorystyczne, kapele ludowe nagrodami okolicznościowymi (finansowymi) oraz odznaczeniami państwowymi i medalami resortowymi.

Corocznie przyznawana jest także prestiżowa Doroczna Nagroda Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dziedzinie twórczości ludowej za całokształt działalności artystycznej. Minister KiDN corocznie ogłasza Konkurs o Nagrodę im. Oskara Kolberga „Za zasługi dla kultury ludowej”, będąc jej głównym fundatorem i organizatorem. To najbardziej prestiżowa nagroda w dziedzinie kultury ludowej, będąca wyrazem uznania dla twórców, badaczy i popularyzatorów. Nagroda wskazuje i promuje najlepsze osiągnięcia we współczesnej twórczości ludowej. Corocznie przyznawanych jest 13 nagród Ministra, wręczanych uroczystie w Zamku Królewskim w Warszawie. W 2025 r. odbyła się 50. jubileuszowa edycja nagrody.

Zmiany w programie własnym NCK EtnoPolska zostały wprowadzone, jak wspomniano na początku niniejszej odpowiedzi, w wyniku inicjatywy NCK wyływającej z diagnozy sytuacji dokonanej przez tę instytucję. Nie polegają one na rezygnacji z finansowego wsparcia tego obszaru, a jedynie na przesunięciu działań typu „miękkiego” z programu EtnoPolska do programu Kultura – Interwencje przy jednoczesnym wzroście nakładów na program rządowy Kultura ludowa i tradycyjna. Zgodnie z Zarządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 31 października 2019 r. w sprawie wytycznych do programów własnych państwowych instytucji kultury, finansowanych ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zewnętrzne podmioty takie jak organizacje zrzeszające praktyków kultury ludowej i tradycyjnej, nie stanowią strony procesu opracowywania regulaminów programów własnych instytucji takich jak NCK.

Z poważaniem

z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

SEKRETARZ STANU

Maciej Wróbel